

Csikós Attila

Arcsal a romantikába

A romantika szerette az átiratokat, mondja a tanár úr, és elnyúlik a padon. A lába kilóg az asztal alól. Zokni-szandál. Pesti értelmiségiek között ez a totál para, a *peccatum originale*. De egy profnál valahogy nem zavar. Lötyögteti a borát, és Schumannról mesél. Fesztelenül, hangosan gondolkodik koncert után. Most épp arról beszél, hogy Liszt egy levelében megbánta tévedését, hogy nem játszotta Schumann darabjait. Kortyol, körbe tekint. Nem tartotta elég hatásosnak, tudod, mondja a tanár úr, mert ők még szerettek elkápráztatni mindenkit. Schumannt pedig nem tudta eléggé virtuóz módon játszani. Mutatja is, hogyan. A levegőben csapkod a kezével. Láthatatlan bilentyűkre csap. Kapkodó virtuóz vagyok, mondja. Nevet. Nevetünk. Iszom egy korty bort, aztán kimegyek rágyújtani. A Borház teraszán ülünk, de senki nem dohányzik, és van egy kismama is. Pofátlanság lenne az orruk alá bagózni.

Eső után vagyunk. A szél már elállt, a nádas felett mozdulatlanul lebeg a pára. A kockaköves utcán csillog a lassan újra előbukkanó, esti nap. A kölyökgólyák nedves tollazattal álldogálnak a fészekben az Óvoda felett. Visszatérők, hozzám képest mégis valódi helyiek. Egy éve vagyunk itt a Balaton partján stabilan. Nem is idő! A gyűttmentek derűjével nézem az Aperol-színű alkonyban lassan párolgó utat. A város hozott ide, hát itt vagyok. Most látom, a villanypóznától távolabb, egy beljebb álló ház kéményén van egy másik fészek is. A romantikus „idillből” azonnal kikökkenek. Még végig sem tudom gondolni, hogy vajon miért lehet ott, már landol is rajta az egyik felnőtt madár. Egészen közel repül el hozzám, hátrálok pár lépést, és majd nem elcsap egy autó.

Az átiratok, igen, hallom, ahogy a tanár úr hangja visszatér. Van ugye a *Török induló*, mondja. Na most van egy kiváló török zongorista, Fazil Say. Ő csinált ebből egy dzsesszes átíratot. És szinte jobb, mint a Mozart. Na, hát ezt művelte a romantika is. Kiigazított, tovább álmodott, szárnyalt, magyarázza. Igaz, nyugtázom, sokkal bátrabban vetették bele magukat a valóságba, mint ahogy azt a nagy realisták képzelik. A romantikáról mi jut az eszünkbe? Valami Valentin napi rózsaszín izé. Pedig. Tübingiában állítólag van egy gólyafészek, ami négyszázhusz éve áll, és minden évben kikel benne egy új fészekalj. Ez most realizmus vagy romantika?

Szép, sárga-alkonyi füstje van a cigimnek. Az utca végén, jó messze ettől a háromtól itt előttem, leszáll egy negyedik gólya is. Talán kétszáz méterre. Vagy a tojó, vagy a hím, nem tudom. Kiterjeszti a szárnyait, és az ég felé emeli a csőrét. Kelepel. Így majdnem hasonlít a Liszt Ferenc téri Liszt-szoborra. Haha. A feje körül pedig egy foltban egészen rózsaszín az ég.

Kicsit lehűlt, hallom a házigazda hangját. Akkor jöhet az a vörös, mondja a tanár úr. Hűvösben átmelegít. És jó. Az egyik legszebb vörös, amit erre felé ittam. Bár Badacsonyan eleve ritkaság. Mint manapság az angyalok. Ehhez kacsint. Apropos, tudjátok mit írt Schumann Chopinról és Lisztről? Hogy amíg Liszt egészen démoni, addig Chopin egy angyal.

Bár mindketten tudtak repülni, gondolom.

Érkezik a vörös, mindenki kiissza az olaszt, és nyújtja a poharát. A kölyökgolyákkal teli fészekhez közeli kéményről a felnőtt madár a levegőbe ugrik, és pár csapással átrepül a párjához a távoli háztetőre. Komolyan, meg sem erőltette magát! Neki már a repülés is „csak” Schumann. Semmi virtuozitás. Mégis, jó lenne így!

Irigylem a tanár urat. Azon túl, hogy elbűvölő ember, imponáló a tudása is. Mindig szerettem volna többet tudni a zenéről, de lusta voltam, nem is tudom. Megmaradt varázslatnak. Bogycók öt sorban. Melizma, kóda, moll. Egyszer Bécs belvárosában a vásárlóutcáról befordultunk egy régi terecskére. Sötét volt, doh- és porszag, egy parányi templomon két gyér fényű kandeláber világított. Itt lakott Mozart, állt az egyik ház falán meglehetősen szűkszávuán. De hát Bécs némileg Mozart. Mindenhol hallgatták, tehát mindenhol lakott. Fokhagymaszagot éreztem, azt hittem, húst sütnék valahol, és akkor többé-kevésbé megértettem a *Requiemet*. De csak egy olasz kifőzde volt, és valahogy nem kívántam a pizzájukat.

Iszom a vöröset. Mély, sűrű, kerek. Ezen a vörösön kívül még két iható, remek vörösbort ismerek itt. Kezdek nagyon szofisztikált lenni, gondolom, azzal együtt, hogy általában elég sokat iszom. Jó, mondjuk, tanulok a tévedéseimből, mint Liszt. Jó esetben! Hallgatom, ahogy a társaság beszélget. A prof, vagy, ahogy errefelé nevezik, az Atya még mindig róla mesél. Az egyik kölyökgolya kiemelkedik a fészekből, és kiterjesztett szárnyakkal ugrálni kezd. Csapkod, suhogtat, aztán bosszúsan, csalódottan visszaereszkedik. Ereszkedik a nap is, terepjárók torlódnak a templom előtt. Valahonnan idekeveredik egy kétszintes busz. Harnoncourt jelentős hatással volt a barokk zene előadásmódjára, hallom megint a tanár urat. Ezek szerint haladunk tovább, gondolom. És ezek a zamatok, *tisztára meggy*, mondja valaki. Szóval bélhúros hangszereken játszott, ez intenzívebb jelenlétet követel, mondja a prof. Valóban meggy, válaszol valaki. A kis golya megint. Feláll, csapkod, aztán ugrik. Zuhan pár métert, aztán erőre kap. Felkapja az erő. Erőt merít. Belemerül az erőbe. Csapkodva átevickél a szüleihez. Megáll a messzi tetőn, és belebámul az alkonyatba. Schumannba, a Cabernet-be, a jövőbe. Meglátva a világot, megalkotjuk a világot. Repülve benne vagyunk.

Kövék vízcseppek sűrűsödnek a diófák levelein, hullanak. El kéne ugrani végre. Zuhanni pár métert. Aztán. Mit aztán? Kizuhanni a tájból. Uralni az eget! De az már repülés? Az már tényleg repülés?

Nézem a szemben ülő lány combját. Miért érdektelen minden, amit nem akarunk egészen birtokba venni? Miért akarjuk uralmunk alá hajtani a zenét, a repülést, az eget? Tizennégy évesen szerelmes voltam egy kiscsajba, és mégsem akartam, hogy az enyém legyen. Inkább repülni akartam. Kicsit később másokat is megkívántam, így voltak a nyári szerelmeim, és volt az a bizonyos örök. A repülés.

A napban sárgán felfénylenek a bazaltorgonák. Barna felhők tülekednek a tó felé.

Az Atya magyaráz valamit, de a szavai már nem érnek el. Mint a darabos só az előtttem álló tányérokon, kopogva peregnek, hullanak körém. Körözött, padlizsánkrém, tepertő. Belenyomom a kenyeret. Enni „esztétikából”, a kép teljességéért, illat-hang-látvány komplexitásába merülve, mint valami túlérzékeny sakál. A legjobb. Ugrás az önkívületbe. Az örömbé. Valójában az ember életében minden csak „nyári szerelem”. Az az egyedül maradt kölyökgolya is próbálkozik. Felnéz a templomtoronyra,

belövi az irányt, aztán széttárja szárnyait – mint Liszt két karját egy koncertje előtt, gondolom –, és lecsap a levegőre. Aztán még egyszer. Négyszer, ötször is egymás után. Se hang, se szárnyalás. Nem sikerül. Ne kapkodj, gondolom. Talán mondom is. Próbáld! Holnap majd újra. Menni fog. A többi gólya messziről nézi. Így tanítják, gondolom. Itt vagyunk. Kis távolságokat tudunk csak elsajátítani. A végén már megy majd emlékezetből, a sok-sok párszáz méter emlékeiből az egész repülés. Elmúlt, de nem elfeledett pillanatokból. Kortyokból, hangokból. Az az örök... A végén úgyse a virtuozitás számít, csak a repülés. Liszt vélte így, nem én. Ezért gondolhatta úgy, hogy végül is tévedett.

